

Janice-Jolanda Takkinen

SIJAISHUOLLOSSA ASUVIEN NUORTEN
OSALLISUUSKOKEMUKSIA
ASIAKASSUUNNITELMANEUVOTTELUISSA

Sosiaalialan koulutusohjelma
2020

SIJAISHUOLLOSSA ASUVIEN NUORTEN OSALLISUUSKOKEMUKSIA ASIAKASSUUNNITELMANEUVOTTELUISSA

Takkinen, Janice-Jolanda
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Marraskuu 2020
Sivumäärä: 30
Liitteitä: 4

Asiasanat: nuoruus, osallisuus, asiakassuunnitelma, sijaishuolto, lastensuojelu

---

Opinnäytetyössäni selvitettiin yksityisen lastensuojelulaitoksen sijaishuoltoyksikössä asuvien nuorten kokemuksia heidän osallisuutensa toteutumisesta asiakassuunnitelmaneuvotteluissa sekä heidän mielipiteitään osallisuuden kehittämisestä. Sijaishuoltoyksikössä asuvat nuoret ovat sijoitettuina sinne joko pitkäaikaisesti tai kiireellisesti.

Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa, miten nuori kokee hänen osallisuutensa toteutuvan eli sitä, miten hänen mielipiteensä, näkemyksensä ja toiveensa otetaan huomioon asiakassuunnitelmaneuvotteluissa. Tarkoituksena oli myös selvittää nuoren näkökulmaa osallisuuden kehittämisestä. Tavoitteena oli lisätä työntekijöiden ymmärrystä nuorten kokemusmaailmasta, jotta työskentelyssä voitaisiin huomioida vielä paremmin asiakkaan osallisuuden toteutuminen ja siten työtä voitaisiin kehittää asiakaslähtöisemmäksi.

Tutkimuksen teoriaperusta koostuu erilaisista kirja- ja verkkolähteistä, jotka koskevat nuoruutta, osallisuutta, lastensuojelua, osallisuutta lastensuojelussa, lapsen oikeuksia osallisuuteen sekä niihin liittyviä lakeja ja säädöksiä sekä laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jossa käytettiin teema-haastattelua eli puolistrukturoitua haastattelua aineistonkeruumenetelmänä. Haastatteluihin osallistui kolme nuorta ja haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina yksityisen lastensuojelulaitoksen sijaishuoltoyksikön tiloissa.

Tulokset olivat hyviä ja antoivat vastauksen tutkimuskysymyksiin. Tulosten perusteella voidaan todeta, että haastattelemani nuoret kokevat pääsääntöisesti osallisuutensa toteutuvan hyvin asiakassuunnitelmaneuvotteluissa. Nuorten mielipeet kuullaan ja otetaan huomioon, mutta joissakin tilanteissa nuoret toivovat saavansa enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa omiin asioihinsa. Tuloksiin viitaten voidaan myös todeta, ettei nuorilla ole muita ajatuksia osallisuuden kehittämisen suhteen, kuin toive siitä, että heitä kuunneltaisiin enemmän ja yritettäisiin ymmärtää paremmin. Tuloksia ei voida yleistää, sillä jokaisen nuoren kokemukset ovat yksilöllisiä.

PARTICIPATION EXPERIENCES OF CHILDREN LIVING IN FOSTER CARE IN THE CASE OF CLIENT PLAN NEGOTIATION

Takkinen, Janice-Jolanda
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services
November 2020
Number of pages: 30
Appendices: 4

Keywords: youth, participation, client plan, foster care, child protection

---

The thesis investigated the experiences of young people living in the substitute care unit of a private child welfare institution about the implementation of their involvement in client plan negotiations and their opinions on the development of inclusion. The young people living in a substitute care unit are placed there either for a long time or urgently.

The purpose of the research was to survey how a young person feels his or her involvement to be realized, that is, how his or her opinions, views and wishes are taken into account in the client plan negotiations. Also, the purpose was to find out the young person's point of view about the development of inclusion. The aim was to increase employees' understanding of the world of young people's experiences in order to take even better account of the realization of the client's involvement. Thus, the work could also be developed to be more customer oriented.

The theoretical basis of the research consists of various book and online sources on youth, inclusion, child protection, inclusion in child protection, the child's rights to inclusion and related laws and regulations, as well as qualitative research methods. The thesis was carried out as a qualitative research, in which a thematic interview was used, that is, a semi - structured interview as a data collection method. Three young people participated in the interviews, and the interviews were conducted as individual interviews at the premises of the substitute care unit of a private child welfare institution.

The results were good and provided answers to the research questions. Based on the results, it can be stated that the young people interviewed were mainly feeling that their involvement in client plan negotiations is good. Young people's views are heard and taken into account, but in some situations, they hope to have more opportunities to influence their own affairs. Referring to the results, it can also be said that young people have no thoughts about developing inclusion other than the desire to be listened to more and tried to be better understood. The results cannot be generalized, as the experiences of each young person are individual.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	LASTENSUOJELU	5
2.1	Lastensuojelun tehtävä ja tarkoitus.....	6
2.2	Lastensuojelun asiakassuunnitelma	7
3	OSALLISUUS LAPSEN OIKEUTENA	7
3.1	Lapsen oikeuksien sopimus	8
3.2	Lapsen osallisuusosoikeuksia sääteleviä lakeja.....	8
4	NUOREN OSALLISUUS LASTENSUOJELUSSA	9
4.1	Nuoruuden määrittelyä.....	10
4.2	Prosessiosallisuus.....	10
4.3	Osallisuuden edellytykset	11
4.4	Osallisuuden vaikutukset nuoren elämään.....	12
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	13
5.1	Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite sekä tutkimuskysymykset	13
5.2	Laadullinen tutkimusmenetelmä.....	14
5.3	Aineiston hankinta ja analyysi	14
6	TULOKSET	16
6.1	Asiakassuunnitelmanneuvottelu	16
6.2	Osallisuus.....	17
6.3	Mielipiteet.....	18
6.4	Vaikuttaminen ja päätöksenteko	20
6.5	Kehittäminen.....	22
7	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	23
7.1	Tutkimuksen luotettavuuden ja eettisyyden pohdinta.....	23
7.2	Tulosten pohdinta.....	23
7.3	Tutkimusprosessi	25
7.4	Jatkotutkimukset ja tulosten hyödyntäminen.....	27
	LÄHTEET.....	28
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Jo pitkään keskeisimpiä sosiaalityön kehittämisen aiheita ovat olleet lasten ja nuorten osallisuus ja kohtaaminen. Kiinnostus lasten ja nuorten näkemyksiin on lisääntynyt ja heidän oikeuksiinsa on kiinnitetty enemmän huomiota. Lapsia ja nuoria varten tehdyssä auttamistyössä on tarpeen tarkentaa ja lisätä ymmärrystä siitä, miten he katsovat elämäänsä ja mitä ajatuksia heillä on työskentelystä. (Hurtig 2006, 191–192.)

Osallisuudesta puhutaan tänä päivänä paljon ja sen kehittäminen on pinnalla tällä hetkellä lähes jokaisessa sosiaalialan toimintaympäristössä. Valitsin yhteistyökumppaniksi yksityisen lastensuojelulaitoksen, jossa olen suorittanut ensimmäisen ammatillisen harjoittelun ja harjoittelun johtamis- ja esimiestyössä sekä tehnyt määräaikaista sijaisuuksia. Yhteistyökumppanin puolesta sain itsenäisesti valita itseäni kiinnostavan aiheen. Keskustelin yksikön esimiehen kanssa osallisuuden tärkeydestä ja merkityksestä. Huomasin silloin ymmärtäväni osallisuuden käsitteen syvemmin ja aloin pitää erityisen tärkeänä sitä, että jokainen lapsi pääsee olemaan aidosti osallinen omaan elämäänsä liittyvään päätöksentekoon. Lasten oikeudet merkitsevät minulle todella paljon ja haluan edistää työssäni niiden toteutumista. Olen myös tehnyt havaintoja työskennellessäni lastensuojelun kentällä, että työntekijöiden käsitykset asiakkaan osallisuuden toteutumisen merkityksestä eroavat toisistaan. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tuoda työntekijöille syvempää ymmärrystä aiheesta nuorten omien kokemusten ja näkökulmien avulla.

2 LASTENSUOJELU

Tämän tutkimuksen teoriaosassa käytetään usein käsitettä lapsi, sillä lastensuojelulaki määrittelee alle 18-vuotiaan lapseksi (Lastensuojelulaki 417/2007, 1 luku 6§). Jokaisella lapsella on oikeus huolenpitoon, joka turvaa tasapainoisen kehityksen ja hyvinvoinnin lapsen toiveiden ja yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Lapsen huolenpito on lapsen huoltajien vastuulla. (Kangas 2004, 105.) Vuonna 1984 voimaan tulleessa laissa lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta säädetään lapsen huollon sisällöstä sekä

huoltajien velvollisuuksista (Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 8.4.1983/361). Lailla on haluttu varmistaa, etteivät lasten huoltajat voi toimia, miten haluavat, vaan heillä on velvollisuus mahdollistaa lapselle turvalliset kasvuolosuhteet ja turvata lapselle läheiset ihmissuhteet, erityisesti vanhempien ja lapsen välinen suhde. Lastensuojelu puuttuu lapsen huolenpitoon, jos lapsen huoltajat eivät kykene turvaamaan lapsen kasvua, kehitystä ja terveyttä. (Kangas 2004, 105.)

2.1 Lastensuojelun tehtävä ja tarkoitus

Lastensuojelun päätehtävänä on turvata lapsen kehitys ja terveys sekä poistaa sitä vaarantavat tekijät. Lastensuojelussa kunnioitetaan lapsen oikeuksia ja perhettä pidetään ensisijaisena. Tästä käytetään termiä lapsikeskeinen perhelähtöisyys. Lastensuojelutarpeen taustalla on moninaisia syitä, tavallisista elämäntilanteista erityisen vaativiin tilanteisiin ja perheiden välillä yksittäiset tilanteet vaihtelevat. Joissakin tilanteissa perheelle riittää tilapäinen, kestoaltaan lyhyt apu, joskus avun tarve on suurempi ja voi kestää läpi lapsuuden. (Bardy 2013, 73.) Kaikkien lastensuojelun toimenpiteiden ja ratkaisujen tärkeimpänä tavoitteena on turvata yksittäisen lapsen etu. Lapsen etua ei kuitenkaan voida koskaan määritellä ilman lapsen omaa mielipidettä. Kun lastensuojelua toteutettaessa arvioidaan, mikä tukitoimenpiteistä ja ratkaisuista turvaa parhaiten lapsen edun, yksi siihen vaikuttavista asioista on lapsen mahdollisuus osallistumiseen ja vaikuttamiseen omilla asioissaan. (Araneva 2016, 186.)

Lastensuojelua järjestetään aina ensisijaisesti avohuollon tukitoimilla, joilla pyritään turvaamaan lapsen toimeentuloa, koulunkäyntiä ja harrastustoimintaa sekä tukemaan ja kuntouttamaan koko perhettä. Avohuollon tukitoimet toteutetaan yhteistyössä lapsen ja vanhempien kanssa. Joskus avohuollon tukitoimet eivät ole riittäviä lapsen kasvun ja kehityksen turvaamiseksi. Silloin julkisella vallalla on velvollisuus ottaa lapsi huostaan sekä järjestää hänelle sijaishuolto. (Hakalehto 2016, 25.) Lastensuojelulaki määrittää sijaishuollon tarkoittavan lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella. Sijaishuoltoon voidaan sijoittaa huostaanotettu, kiireellisesti sijoitettu tai lastensuojelulain 83 §:ssä tarkoitetun väliaikaisen määräyksen nojalla sijoitettu lapsi. Lapsen sijaishuoltomuotoja ovat perhehoito, laitoshuolto, ammatillinen perhekoti sekä muu lapsen tarpeen mukainen hoito. Lapsen sijaishuoltopaikka valitaan siten, että se

vastaa niihin ongelmiin ja tuen tarpeisiin, jotka ovat olleet perusteina huostaanotolle. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen www-sivut 2019.)

2.2 Lastensuojelun asiakassuunnitelma

Asiakassuunnitelma on tärkein lastensuojelutyön suunnittelun väline. Se tulee tehdä jokaiselle lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle. Asiakassuunnitelma on virallinen lakisääteinen asiakirja, johon kirjataan asiat, joihin pyritään saamaan muutos. Asiakassuunnitelmaan kirjataan myös lapsen ja vanhempien tuen tarve, palvelut ja tukitoimet sekä minkä ajan kuluessa on arvioitu, että tavoitteet saadaan toteutettua. Lapset tuntevat oman elämänsä ja arkeensa liittyvät asiat parhaiten, joten asiakassuunnitelmassa tulee ottaa huomioon lapsen osallisuus oman elämänsä suunnitteluun. Lasta ei voida kuitenkaan laittaa vastuuseen tiedon tuottamisesta tai prosessin ohjaamisesta. (Tanskanen & Timonen-Kallio 2010, 12.) Lapsella on tietoa – ajatuksia ja näkemyksiä omasta ja koko perheen tilanteesta, joten lapselta saatu tieto on tärkeää kokonaistilannetta arvioitaessa. Lasta koskevissa neuvotteluissa lapsi on osallinen koko työprosessiin eikä lapselta kerätä tietoa pelkästään työn suunnittelua ja toteuttamista varten. Lapsen täytyy saada myös itse tietoa tilanteesta, tavoitteista, arvioista ja suunnitelmista, joten työskentelyn pitää olla mahdollisimman läpinäkyvää. (Muukkonen 2013, 169–170.)

3 OSALLISUUS LAPSEN OIKEUTENA

Osallisuuden käsite on monimerkityksinen ja se koskettaa jokaista sosiaalialan asiakasryhmää. Osallisuus on yleinen käsite varsinkin, kun keskustellaan lasten edellytyksistä osallistua eri toimintaympäristöissä. Lasten osallisuudessa on kyse siitä, että lapsi pääsee osallistumaan tietynlaiseen toimintaan sellaisessa ilmapiirissä, jossa hänen ajatuksiaan arvostetaan ja kunnioitetaan. (Tanskanen & Timonen-Kallio 2010, 19.) Tässä luvussa avaan eri lakeja ja sopimuksia, joita on laadittu turvaamaan lapsen osallisuuden liittyvien oikeuksien toteutumista.

3.1 Lapsen oikeuksien sopimus

Lapsen oikeus osallisuuteen varmistetaan monissa kansainvälisissä sopimuksissa, joista tärkein on YK:n lasten oikeuksien sopimus (LOS), joka hyväksyttiin YK:ssa vuonna 1989. Suomi hyväksyi ja saattoi sopimuksen voimaan vuonna 1991. Sopimus korostaa perheen ja yhteiskunnan välisiä suhteita lasten oikeuksien toteuttamisessa. Sopimuksessa säädetään alaikäisten kansalaisoikeuksista ja se kattaa lapsen kokonaisvaltaisen huolenpidon, suojelun ja osallisuuden. Sopimuksen 12. artiklan mukaan lapsella on oikeus vapaasti ilmaista näkemyksensä kaikissa häntä koskevissa asioissa ja näkemykset tulee ottaa huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti. Sopimuksen 13. artiklassa mainitaan lapsen oikeus ilmaista mielipiteensä vapaasti, kunhan se ei loukkaa toista ihmistä. Siinä kerrotaan myös lapsen oikeudesta saada tietoa. (Unicefin www-sivut 2020.)

3.2 Lapsen osallisuusoikeuksia sääteleviä lakeja

Suomessa on eri lakeja, jotka säätelevät lapsen oikeutta osallisuuteen. Perustuslaissa sanotaan, että kaikkia lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä ja heidän tulee saada vaikuttaa omiin asioihinsa kehitystasonsa mukaisesti. (Perustuslaki 731/1999, 6§.)

Lastensuojelulain 4 luku käsittelee osallisuutta, jossa mainitaan lapsen mielipiteen selvittäminen ja kuuleminen, 12 vuotta täyttäneen lapsen puhevallan käyttö sekä edunvalvonta. Lapsen oikeus osallisuuteen on turvattu säätämällä, että lapsen mielipide ja toivomukset on selvitettävä lastensuojelua toteuttaessa. 12 vuotta täyttäneiden lasten mielipide tulee selvittää heitä kuulemalla. Lastensuojelulaissa korostetaan lapsen oikeutta osallisuuteen lastensuojeluprosessin kaikissa eri vaiheissa. (Lastensuojelulaki 4 luku 20§, 21§, 22–24§.) Lapsella on oikeus saada tietoa itseä koskevista suunnitelmista, päätöksistä ja toimenpiteistä sekä mahdollisuus vaikuttaa niihin. Lapsen tulee tiedon lisäksi päästä mukaan asioiden käsittelyyn käytännössä sekä saada kokemus siitä, että hänen mielipiteensä tulee kuulluksi ja että niillä on merkitystä. (Nivala & Ryyänen 2013, 13.) Nämä asiat mahdollistavat lapselle sen, että hänen on mahdollista

ymmärtää syvällisemmin mitä aikuiset ajattelevat hänen tilanteestaan (Hotari, Oranen & Pösö 2013, 150).

Vain poikkeuksellisissa tilanteissa voidaan rajoittaa lapsen oikeutta osallistua. Lastensuojelulaki mahdollistaa sen silloin, kun osallistuminen vaarantaisi lapsen terveyden tai kehityksen tai olisi selvästi tarpeetonta (Lastensuojelulaki 4 luku 20§.) Osallistumista ei voida vaatia, sillä lapsella on myös oikeus kieltäytyä osallistumasta asioidensa käsittelyyn (Nivala & Ryyänen 2013, 13). Lapsi voi halutessaan kieltäytyä osallistumasta tai kertomasta mielipiteensä ilman, että hänelle tulee siitä mitään seurauksia. Lasta ei saa painostaa tai suostutella osallistumaan ja lapsen mielipiteiden tulee olla omaehtoisia. On hyvä muistaa, että enemmistö lapsista tarvitsevat apua osallistumiseen aikuiselta ja lastensuojelun asiakkaana olevalla lapsella avuntarve on usein ilmeinen. Lapsen mielipiteen selvittämättä jättäminen tai lapsen kuulematta jättäminen ovat menettelyvirheitä ja niihin voidaan puuttua jälkikäteen. (Toivonen & Pollari 2018, 76.)

Nuorisolain tavoitteena on edistää nuoren osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia yhteiskunnassa. Esimerkiksi laissa määritellään nuorisotyötä, jolla tarkoitetaan laissa nuoren kasvun, itsenäisyyden ja osallisuuden tukemista. (Nuorisolaki 1285/2016, 1 luku 2§, 3§.)

4 NUOREN OSALLISUUS LASTENSUOJELUSSA

Lastensuojelupalveluiden rakenteet ovat usein sellaisia, ettei asiakas ole osallisena häntä auttavissa toimenpiteissä vaan asiakkaat ovat yleensä työn, muutosten ja ratkaisujen kohteena (Lamberg 2018, 90). Lastensuojelussa osallisuus ja osallistuminen ei ole neutraalia tai tasa-arvoista, sillä sitä on usein määritelty suhteessa valtaan aikuisen ja lapsen välillä. Aikuisen tulisi uskaltaa luopua osasta vallastaan ottaessaan lapsi mukaan työskentelyyn. Valta ja vastuu kulkevat käsikädessä ja siksi pohdinta niiden jakamisesta lastensuojelussa on todella tärkeä. Osallisuus lastensuojelussa merkitsee sitä, että lapsi pääsee mukaan määrittämään, toteuttamaan ja arvioimaan työtä, jota tehdään hänen etunsa turvaamiseksi. (Hotari ym. 2013, 49, 157.) Lastensuojelu

tarvitsee enemmän terapeutista ymmärrystä ja kohtaamista, sillä vain aidon dialogin ja kohtaamisen kautta lapsen kokemus osallisuudesta mahdollistuu (Lamberg 2018, 90).

4.1 Nuoruuden määrittelyä

Tuoreimmassa nuorisolaissa tarkoitetaan nuorella alle 29-vuotiaasta (Nuorisolaki 1285/2016 1 luku 3§). YK:n määritelmä nuoruudelle ovat ikävuodet 15–24. Vuonna 2013 valtion nuorisoneuvoston julkaisemassa nuoruuden vapaa-aikatutkimuksessa nuoret itse määrittelivät nuoruuden alkavan noin 10-vuotiaana ja päättyvän noin 20-vuotiaana. (Valtion nuorisoneuvoston www-sivut 2016.)

4.2 Prosessiosallisuus

Tiina Muukkosen (yhteiskuntatieteiden maisteri, sosiaalityön opettaja Helsingin yliopistossa) mukaan osallisuus rakentuu yksittäisistä kohtaamisista sekä asiakasprosessin osien kokonaisuudesta. Näiden muodostama osallisuus on jokaisella nuorella yksilöllinen. Asiakasprosessi koostuu erilaisista tapaamisista, neuvotteluista, arvioinneista ja päätöksistä. Sosiaalityöntekijä pitää huolta, että nuoren osallisuus toteutuu prosessin eri vaiheissa. Pitkä asiakkuus muodostuu osaprosesseista, joihin sisältyy tilanearviot, suunnitelmat, niiden toteutukset ja arvioinnit. Asiakkaan prosessiosallisuudesta voidaan puhua silloin, kun suunnitelmallisuus ja avoin tiedonvälitys tukevat osallisuutta prosessitasolla. (Muukkonen 2013, 167.) Prosessin merkityksellisyyden ja voimaannuttavuuden kokemisen kannalta on tärkeää, että nuori kokee olevansa tärkeä ihminen hänen kanssaan työskenteleville viranomaisille sekä aidosti osallinen oman elämänsä suunnitteluun. Jos nuorelle tulee puolestaan kokemus työtehtävänä olemisesta tai hän jää ulkopuoliseksi prosessista, hän kokee sen lannistavana. (Tanskanen & Timonen-Kallio 2010, 13–14.) Osallisuutta voi määritellä myös erilaisina tekoina kohtaamisissa nuoren kanssa. Kohtaamisosallisuus toteutuu dialogin kautta ja dialogisuuteen voidaan pyrkiä jokaisessa yksittäisessä kohtaamisessa nuoren kanssa, jolloin kohtaamisosallisuudella on mahdollisuus toteutua. (Muukkonen 2013, 167.) Dialogi tarkoittaa kuuntelevaa keskustelua. Asiantuntijat, jotka ovat kehittäneet dialogisia menetelmiä, ovat kertoneet dialogin olevan avointa ja suoraa keskustelua, jossa on pyrkimys

yhteiseen ymmärrykseen. Dialogissa on tärkeää luoda tila, jossa keskustelijat tutkivat esillä olevaa tilannetta yhdessä. Siinä molempien dialogiin osallistuvan todellisuus on saman arvoinen ja kummankin kiinnostuksen kohteena, eikä keskustelu ole luonteeltaan kahden ihmisen välistä yksinpuhelua. (Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen www-sivut 2016.)

4.3 Osallisuuden edellytykset

Nuoren asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä on lastensuojelulain 29 § mukaan velvollisuus tavata nuorta henkilökohtaisesti ilman huoltajan läsnäoloa koko sen ajan, kun nuori on lastensuojelun asiakkaana. Nuorella tulee olla mahdollisuus tavata sosiaalityöntekijää riittävän usein ja aina kun hän itse sitä haluaa sekä tarvittaessa ilman huoltajan lupaa. (Lastensuojelulaki 6 luku 29§.) Säännös tuo esiin asiakaslähtöistä työskentelytapaa ja velvoittaa sosiaalityöntekijää ottamaan nuoren näkökulmat ja kokemukset huomioon sekä työskentelyyn suoraan nuoren kanssa. Nuoren henkilökohtainen tapaaminen varmistaa, että hänen omat mielipiteensä ja kokemukset tulevat esiin suoraan nuorelta itseltään, eikä aikuisten tulkintojen kautta. Lapset ja nuoret ovat lastensuojelussa heikommassa asemassa, minkä takia heidän mielipiteelleen ja kokemuksilleen on annettava isompi painoarvo kuin aikuisten kertomalle. (Araneva 2016, 185.) Lastensuojelussa nuoren asioista tehdään suuriakin päätöksiä. Tällöin nuoren oikeus vaikuttaa itseään koskeviin asioihin korostuu. Nuoren mielipiteisiin ja toivomuksiin tulisi kiinnittää erityisen paljon huomiota lastensuojelun toimenpiteitä toteuttaessa (Iivonen 2011, 53).

Nuorten osallisuus toteutuu, kun heillä on mahdollisuus tulla kuulluksi ja vaikuttaa eri asioihin omassa elämässä. Silloin nuori on osallinen omassa asiassaan, eli hänellä on mahdollisuus kertoa mielipiteensä, joka otetaan huomioon silloin kun aikuiset tekevät päätöksiä hänen asioistaan. Mielipiteen kertomisen mahdollistamisen lisäksi mielipiteet tulee ottaa huomioon niin, että nuori kokee tulevansa kuulluksi – vain sillä tavalla osallisuuden kokemus voi syntyä. (Tanskanen & Timonen-Kallio 2010, 19.) Lastensuojelussa nuoren osallisuuden viimesijainen tavoite on nuoren ja aikuisen luonteva sekä jatkuva vuoropuhelu ja kanssakäyminen, eikä vain lain velvoittama mielipiteen selvittäminen tai kuuleminen. Tarkoitus on, että nuori otetaan mukaan työskentelyyn

alusta alkaen siten, että hän on aktiivinen toimija omassa lastensuojeluasiassaan eikä vain aikuisten ratkaisujen ja toimenpiteiden kohde. (Araneva 2016, 186.) Nuoren osallisuutta voidaan tarkastella myös syvemmillä tasolla, konkreettista osallistumista laajemmin, nuoren tunnepohjaisena kokemuksena siitä, että hän on mukana ja voi vaikuttaa omaan elämäänsä (Toivonen & Pollari 2018, 76).

Nuoruudessa fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen kasvu ja kehitys on nopeaa. Nuoruuden kehitys alkaa puberteetista eli murrosiästä, ja muutokset fyysisessä kehityksessä etenevät nopeasti. Nuoren kehityksessä mielialojen, käytöksen ja sosiaalisten suhteiden ailahtelu on yleistä nopeiden fyysisten muutosten rinnalla. Nuorten aivot kehittyvät läpi nuoruusiän voimakkaalla vauhdilla ja esimerkiksi tunteiden tunnistamisen sekä käytöksen säätelyn taidot kehittyvät aikuisuuteen asti. Murrosikä ja siihen kuuluvat muutokset ovat jokaisella yksilöllisiä ja etenevät eri tahtiin. Tämän takia jokainen nuori tarvitsee erilaista tukea. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen www-sivut 2019.) Nuoren osallistumishalua tulisi vahvistaa sekä osallistumismahdollisuuksia kehittää konkreettisesti, jotta nuoren osallisuutta voidaan tukea. Osallistumishalun vahvistaminen edellyttää, että nuoren persoonallista kasvua tuetaan, autetaan häntä tiedostamaan omia persoonallisia tarpeitaan ja toiveitaan sekä kehitetään nuoren itsetuntoa ja itseluottamusta. (Tanskanen & Timonen-Kallio 2010, 13–14.)

Osallisuuden kokemuksen syntyminen edellyttää aikuiselta ennen kaikkea nuoren empaattista kohtaamista sekä myötätuntoa nuoren tunteita, ilmaisuja ja reaktioita kohtaan (Lamberg 2018, 92). Osallisuuden toteutumisessa tärkeää on aikuisen asenne, jonka tulisi olla luonteeltaan myötätuntoisen lisäksi kiinnostunut ja arvostava. Kunnioituksen lähtökohtana on ymmärrys siitä, ettei kukaan voi tietää toisen puolesta mitä hän todella tarvitsee, sillä jokainen kokee asiat eri tavalla eikä ole olemassa maailmaa, jonka jokainen kokisi samalla tavalla. Jokaisen ihmisen todellisuus on yksilöllinen ja se muodostuu aiempien kokemusten pohjalta. (Mäkelä 2011, 23.)

4.4 Osallisuuden vaikutukset nuoren elämään

Murrosiän alettua nuori pystyy aiempaa paremmin miettimään ja hahmottamaan tulevaisuuttaan. Nuoren käsitys ajasta muuttuu ja nuori kykenee jäsentämään paremmin

menneitä, nykyisiä ja tulevia tapahtumia. Tässä kehitysvaiheessa nuori harjoittelee itsenäistä ajattelua ja siihen kuuluu kriittisyys ja aiemmin opittujen asioiden kyseenalaistaminen. Nuori ajattelee usein mustavalkoisesti ja näkee asiat joko hyvinä tai pahoina. Ehdottomuus omissa mielipiteissään saattaa korostua. Pian nuori kuitenkin oppii ajattelemaan asioita monipuolisemmin ja eri näkökulmista. Murrosikäinen etsii omaa suuntaansa elämässä eikä halua aikuisilta ”valmista pakettia” esimerkiksi elämäntavoista ja arvoista. (Mannerheimin lastensuojeluliiton www-sivut 2018.) Edistämällä nuoren osallisuutta omassa asiassaan, lastensuojelun työntekijä pystyy tarjoamaan nuorelle merkityksellisiä kokemuksia hyväksytyksi tulemisesta sekä siitä, että nuori voi vaikuttaa omaan elämäänsä. (Tanskanen & Timonen-Kallio 2010, 25.) Eri-laiset kokemukset osallisuudesta vahvistavat nuoren persoonan eri osa-alueita. Esimerkiksi nuoren luovuus kasvaa, kun hän saa osallistua arvostettuna vuorovaikutuskumppanina. (Mäkelä 2011, 23.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite sekä tutkimuskysymykset

Lastensuojelu on toimintaympäristö, jota tulee kehittää jatkuvasti. Valitsin opinnäytetyöhöni nuorten näkökulman tutkimisen, sillä lapsilähtöinen tieto on todella merkityksellistä, erityisesti kun tutkitaan nuorten osallisuuden toteutumista. Opinnäytetyön tavoitteena oli lisätä työntekijöiden ymmärrystä nuorten kokemusmaailmasta, jonka avulla työtä voidaan kehittää asiakaslähtöisemmäksi. Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa nuorten kokemuksia osallisuuden toteutumisesta asiakassuunnitelmaneevoteluissa, eli miten heidän mielipiteensä, näkemyksensä ja toiveensa otetaan huomioon ja mihin itseään koskeviin asioihin he saavat vaikuttaa ja missä asioissa he saavat tehdä päätökset. Tarkoituksena on myös selvittää nuorten näkökulmaa osallisuuden kehittämisestä.

Olin hyvin kiinnostunut kuulemaan nuorten omia kokemuksia siitä, miten heidän osallisuutensa toteutuu heidän omasta mielestään asiakassuunnitelmaneevotteluissa. Rajasin aiheen koskemaan osallisuutta asiakassuunnitelmaneevottelussa, sillä halusin kerätä tietoa siitä, miten nuoret kokevat saavansa vaikuttaa juuri niihin asioihin, joita käsitellään asiakassuunnitelmaneevotteluissa ja joista tehdään tulevaisuuteen liittyviä päätöksiä nuoren elämässä. Laadin näiden ajatusten pohjalta kaksi tutkimuskysymystä, joihin pyrin saamaan vastauksen valitsemillani tutkimusmenetelmillä.

1. Miten nuori kokee hänen osallisuutensa toteutuvan asiakassuunnitelmaneevotteluissa?
2. Millä tavalla nuoren mielestä osallisuutta voidaan kehittää?

5.2 Laadullinen tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyössä käytetään kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää, sillä siinä tutkitaan ihmisen kokemuksia eikä siihen sovellu määrällinen (kvantitatiivinen) tutkimusmenetelmä. Laadullista tutkimusotetta käytetään silloin, kun tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä ei ole aiempia teorioita. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on saada vastaus kysymykseen ”Mistä tässä on kyse?”. Laadullinen tutkimus eroaa määrällisestä tutkimuksesta siten, ettei se pyri yleistämään tutkimuksen tuloksia. Laadullista tutkimusotetta käytetään silloin, kun ollaan kiinnostuneita ihmisen kokemuksista ja näkemyksistä. (Kananen 2014, 16–19.)

5.3 Aineiston hankinta ja analyysi

Teemahaastattelu on yksi eniten käytetty tiedonkeruumenetelmä laadullisissa tutkimuksissa. Teemahaastattelua käytetään silloin kun halutaan saada ymmärrys tutkittavasta aiheesta. (Kananen 2014, 76.) Tutkimuksen tiedonkeruumenetelmäksi valittiin teemahaastattelu, sillä tarkoituksena oli kerätä tietoa lastensuojelulaitoksessa asuvien nuorten kokemuksista. Teemahaastattelu tunnetaan myös nimellä puolistrukturoitu haastattelu. Siinä tutkimusongelmasta poimitaan keskeiset teemat, joita käsitellään haastattelussa. Teemahaastattelun tavoitteena on, että vastaaja voi antaa oman

kuvauksensa jokaisesta teemasta ja saadulla aineistolla pitäisi löytää ymmärrys tai ratkaisu tutkimusongelmaan. (Vilkkä 2015, 79.) Laadin haastatteluja varten haastattelurungon (Liite 1). Tein haastattelukysymykset tutkimusta varten keräämäni teorian pohjalta.

Haastateltavia nuoria kolme ja jokainen heistä on asunut eri pituisen ajan sijaishuollossa. Sain itse valita, kenet pyydän osallistumaan haastatteluun. Valinta tehtiin sen mukaan, keiden ajateltiin pystyvän osallistumaan tutkimukseen sen hetkisen tilanteen ja voimien puitteissa. Valinnoista keskusteltiin myös yksikössä työskentelevien ohjaajien sekä esimiehen kanssa ja sain heiltä vahvistusta nuorten tilanteiden ja voimien arvioinnissa. Suunnitelmana oli haastatella neljää nuorta, mutta yksi heistä itsenäistyi ennen kuin ehdin pyytää häntä osallistumaan. Haastateltavien nuorten ikäjakauma oli 13–16-vuotta.

Nuorilta, heidän vanhemmiltaan sekä sosiaalityöntekijöiltään pyydettiin kirjallinen lupa haastatteluihin, sillä haastateltavat olivat alaikäisiä ja lupien hankinta on tutkimusetiikan mukaista. Tein suostumuslomakkeet nuorille (Liite 2), vanhemmille (Liite 3) ja sosiaalityöntekijöille (Liite 4). Suostumuslomakkeisiin kirjoitettiin tiedot tutkimuksesta, jotta nuoret, vanhemmat ja sosiaalityöntekijät pystyivät palaamaan niihin silloin, kun he miettivät suostumuksen antamista. Nuorille annettiin aikaa pohtia osallistumistaan ja heille kerrottiin heillä olevan oikeus perua suostumuksensa millä hetkellä tahansa. Vanhemmille sekä sosiaalityöntekijöille soitettiin ja kerrottiin suullisesti tutkimukseen ja haastatteluun liittyvät tiedot. Tämän jälkeen heille kerrottiin, että heille lähetetään postissa suostumuslomakkeen palautuskuorineen. Nuoren kanssa sovittiin haastattelun ajankohdan suostumuslomakkeiden saavuttua allekirjoitettuna. Lomakkeita säilytetään lukollisessa kaapissa tutkijan kotona. Nuoret saivat haastatteluun osallistumisesta asianmukaisen palkkion, josta sovittiin ennen haastattelutilannetta.

Teemahaastattelu velvoittaa tutkijan tapaamaan tutkittavan fyysisesti. Tutkijan tulee pitää mielessä, että haastattelu etenee tutkittavan ehdoilla. Teemahaastattelua varten laaditaan teemahaastattelurunko, joka ohjaa haastattelun etenemistä. Teemat koskevat aiheita, joista tutkija haluaa keskustella tutkittavan kanssa. Keskustelun aikana haastattelija kysyy lisäkysymyksiä, jotka ovat luonteeltaan mahdollisimman avoimia.

Tämä osoittaa haastattelijan kiinnostusta haastateltavaa kohtaan ja luo tilanteesta luonnollisen vuorovaikutustilanteen. (Kananen 2014, 76–80.)

Haastattelut nauhoitettiin äänitallenteeksi, sillä haastattelu on vuorovaikutustilanne ja haastattelun aikana kirjatut muistiinpanot voivat haitata vuorovaikutustilannetta ja tarkkojen muistiinpanojen kirjaaminen haastattelun aikana on haastavaa. Haastattelujen jälkeen nauhoitetut tallenteet litteroitiin eli purettiin tekstimuotoon, sillä tekstiä on helpompi tulkita kuin ääninauhoitetta. Salassapitovelvollisuuden puitteissa olin ainoa, joka kuunteli ääninauhoitteita ja nauhoitteet hävitettiin asianmukaisesti, kun ne oli saatu litteroitua.

Aineiston analyysi- ja tulkitsemisen metodiksi valittiin sisällön analyysi, joka tehtiin aineistolähtöisesti. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä aineisto pelkistetään eli pilkotaan osiin ja tiivistetään, joka tarkoittaa tutkimusaineiston riisumista epäolennaisesta tiedosta. Tärkeää on säilyttää tutkimuksen kannalta tärkeä tieto. (Vilka 2015, 105.)

6 TULOKSET

Tutkimuksessa selvitettiin nuorten kokemuksia osallisuuden toteutumisesta asiakassuunnitelmaneuvoittelussa sekä nuorten mielipiteitä osallisuuden kehittamisestä. Tässä luvussa on esitelty tutkimuksen tulokset, jotka saatiin haastatteluiden äänittämisen, litteroinnin ja analysoinnin jälkeen. Tulokset ovat jaettu niihin teemoihin, jotka käytiin läpi haastatteluissa. Tuloksiin on lisätty suoria lainauksia nuorten vastauksista haastatteluista ja nämä lainaukset erottuvat tekstistä kursivoituina. Suorat lainaukset tekevät tuloksista läpinäkyvämpiä ja tuovat esiin nuorten omaa ääntä.

6.1 Asiakassuunnitelmaneuvoittelu

Haastattelutilanteissa kysyttiin nuorilta mitä he ajattelevat asiakassuunnitelmaneuvoittelutilanteesta. Yksi nuorista kertoi kokevansa asiakassuunnitelmaneuvoittelun

tärkeänä, sillä siellä puhutaan omista asioista. Kaksi nuorista kertoi kokevansa asiakassuunnitelmanneuvottelussa erilaisia tunteita, kuten esimerkiksi haikeutta, ärsytystä tai ahdistusta. Toinen heistä ajatteli tunteiden riippuvan sen hetkisestä mielialasta. Toinen heistä koki ahdistuksen johtuvan siitä, että asiakassuunnitelmanneuvotteluun osallistuu eri tahoilta henkilöitä ja he kuulevat kaikki hänen asiansa, esimerkiksi koulunkäynnin sujuvuuden. Yksi nuori kertoi hänen mielipiteensä olevan, että asiakassuunnitelmanneuvottelun voisi jättää pitämättä, eikä hän ymmärrä miksi sellainen pitää tehdä. Hän kertoi asioiden menevän niin kuin ne menevät, eikä siihen tarvita erillistä suunnitelmaa sotkemaan asioita. Yksi nuorista ei osannut kertoa ajatuksistaan asiakassuunnitelmaan liittyen.

” Se on aika tärkeä. Kun omist asioist puhutaan.”

”Se on aika semmonen haikee ja oon vähän ehkä ärsyyntynyt joskus riippuu tietenkin mielialasta, mut muuten se on ihan ok.”

” Aika ahdistavaa ku kaikki on siellä ja ne kuulee kaikki mun koulunkäynnit jne.”

6.2 Osallisuus

Haastatteluissa kysyttiin mitä osallisuus nuorten mielestä tarkoittaa ja miten he osallistuvat oman elämänsä suunnitteluun. Yksi heistä oli kuullut osallisuuden käsitteestä aiemmin. Hän tiesi, että osallisuus tarkoittaa esimerkiksi osallistumista omiin palavereihin. Yksi nuorista ei osannut vastata mitä osallisuus tarkoittaa. Yksi heistä kertoi, ettei ole koskaan kuullut sanaa osallisuus, mutta hän arvasi, että se tarkoittaa osallistumista johonkin.

” Et johonki pitää osallistua. Ei tuu mitään muuta mieleen. En mä oo ees koskaan kuullut sanaa osallisuus.”

” Sitä osallistumista palavereihin yms.”

Nuoret kokevat osallistuvansa oman elämänsä suunnitteluun olemalla läsnä eri palaverissa ja tuomalla niissä mielipiteensä esille. Yksi nuorista mainitsi hoito- ja kasvatussuunnitelman tekoon osallistumisen ja toinen nuori hoitoneuvotteluun osallistumisen. Yksi nuori kertoi suunnittelevansa tulevaisuuttaan joskus itseksensä.

” Suunnitteluun.. No et mä oon läsnä palaverissa ja sit mä osallistun kertomalla mielipiteet”

” Osallistun hoitoneuvotteluihin. Suunnittelen itekseni tulevaisuutta joskus.”

” Osallistun hoksien tekoon ja niissä päätetään asioita.”

6.3 Mielipiteet

Haastatteluissa kysyttiin, miten helppoa tai vaikeaa nuorten mielestä on kertoa omia mielipiteitä aikuisille sekä miten heidän mielipiteensä otetaan asiakassuunnitelman neuvottelussa huomioon. Kaikkien kolmen nuoren mielestä omien mielipiteiden kertominen aikuisille asiakassuunnitelman neuvottelussa on tietyissä asioissa helppoa. Kaksi heistä toi esille, että riippuu asiasta, onko mielipiteen kertominen helppoa vai vaikeaa. Yksi nuorista kertoi, että esimerkiksi kouluasioista kertominen on vaikeaa, mutta muista asioista kertominen helppoa. Yhden nuoren mielestä muiden ihmisten reaktiot vaikuttavat siihen onko kertominen helppoa vai vaikeaa.

” Ei ees vaikeeta eli on helppoo.”

” Riippuu mielipiteestä. Jos se on joku kouluasia niin se on vaikeeta mut jos joku toinen asia niin se on helppoa.”

”Muiden ihmisten reaktiot vaikuttaa siihen paljon.”

”Aika helppoo, mut riippuu asiasta.”

Yksi nuori ei ollut varma, miten hänen mielipiteensä otetaan huomioon. Hänen mielestään hänen mielipiteensä otetaan kyllä huomioon, mutta silti jää jollain tavalla sellainen olo, ettei ketään oikeasti kiinnosta. Yhden nuoren mielestä hänen mielipiteensä otetaan aika hyvin huomioon ja yhden nuoren mielestä hänen mielipiteensä huomioidaan jollakin tasolla.

” En mä itseasias oo varma. Kyl ne niinku otetaan huomioon, mut sit mul jää vähän sellanen outo olo, en mä tiedä. Siis semmonen, et ne ottaa ne huomioon mut sit kumminkaan niit ei kiinnosta.”

Haastatteluissa kysyttiin, onko tilanteita, joissa nuoret kokevat, etteivät heidän mielipiteitään oteta huomioon sekä miten tärkeinä nuoret kokevat aikuisten pitävän heidän mielipiteitään. Kaksi nuorista oli sitä mieltä, ettei ole sellaisia tilanteita, joissa heidän mielipiteitään ei oteta ollenkaan huomioon. Toinen heistä oli sitä mieltä, että hänen kaikki mielipiteensä ainakin kuullaan. Yksi nuorista sanoi tämän kysymyksen olevan hänen mielestään tärkeä ja hän halusi aikaa pohtia vastaustaan. Hän kertoi kokevansa, ettei hänen mielipiteitään oteta aina huomioon palavereissa eikä hänelle jää vaihtoehtoa olla osallistumatta niihin.

” Tarviin mietintäaikaa koska tä on tärkeä. Niissä mun palavereissa. Ne palaverit on niinku piste et meet aina sinne.”

” Ei oikeestaan. Ainaki kuullaan kaikki mielipiteet.”

Kahden nuoren mielestä riippuu kokonaan mielipiteestä, kuinka tärkeänä aikuiset pitävät sitä. Yhden nuoren mielestä aikuiset pitävät hänen mielipiteitään aika tärkeinä. Hänen mielestään kaikki mielipiteet ovat oikeita ja saman arvoisia, mutta silti niistä voi tulla joskus riitaa.

”Kyllä ne aika tärkeinä niitä pitää.”

”Riippuu mielipiteestä.”

”Kaikil on oma näkemys ja kaikki mielipiteet on tärkeitä, mut siit voi olla pientä riitaa tai jotain tollasta.”

6.4 Vaikuttaminen ja päätöksenteko

Haastatteluissa kysyttiin miten nuoret saavat vaikuttaa asiakassuunnitelmaan kirjattaviin asioihin sekä mihin asioihin he toivoisivat saavansa enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa. Yksi nuorista kertoi saavansa ehdottaa, milloin menee kotilomille ja mitä haluaa harrastaa. Hän sanoi, että saa vaikuttaa kaikkiin itseään koskeviin asioihin. Yksi nuorista kertoi, että saa ehdottaa tavoitteita, jotka lisätään asiakassuunnitelmaan. Hän kertoi, että kokee saavansa vaikuttaa aika paljon kotilomiin. Hän kertoi, ettei asiakassuunnitelmanneuvottelussa ole keskusteltu hänen kanssaan harrastuksista mitään. Yksi nuorista kertoi saavansa vaikuttaa kotilomiin, vaikka aina hänen mielipidettään ei oteta huomioon. Yksi nuorista sanoi kokevansa, ettei saa vaikuttaa siihen, milloin palavereja pidetään hänen asioissaan ja kuinka usein.

”Saan ehdottaa kotilomia ja harrastuksia esim. Aina saa vaikuttaa kaikkiin asioihin. Taino ei ihan kaikkiin mut omii asioita koskeviin saa vaikuttaa mun mielestä.”

”Saan vaikuttaa kotilomiin ja aina ei oteta huomioon mut välil otetaan. En voi vaikuttaa et kuinka paljon kaikkia palavereja on ja millä viikoilla ne on.”

”Saan ehdottaa tavoitteita ja ne on sit lisätty sinne. Saan vaikuttaa aikapaljon kotilomiin.”

”Harrastuksista en oo keskustellut siellä. Kyl siel on kysyty miten on mennyt ja mitä oon tehnyt, mut ei oo mietitty mitä vois in esim. harrastaa.”

Yksi nuorista kertoi, että haluaisi päättää, minä päivänä hän pitää koulupäivät tai työpäivät. Yksi nuorista haluaisi itse päättää ketä kavereita hän näkee ja mihin aikaan hän tulee kotiin. Hän kertoi tietävänsä olevansa alaikäinen ja tämä vaikuttaa asiaan. Yksi nuori kertoi, ettei osaa sanoa, sillä hän kokee pystyvänsä vaikuttamaan monessa

asiassa. Hän sanoi, että vaikka hän ei saa päättää kaikista asioista niin hän saa aika paljon vaikuttaa niihin. Hän kertoi esimerkiksi, ettei voi päättää, että on enemmän kotona, mutta hänen mielipiteensä huomioidaan ja pyritään toteuttamaan, jos se on vain mahdollista. Yksi nuorista kertoi haluavansa vaikuttaa enemmän kotilomiinsa, sillä hän kokee, ettei ole aina valmis menemään kotiin.

”No esim et saisi ite vaik päättää et minä päivänä pitää työpäivän tai jotain tollasta tai koulupäivät.”

”Mä haluisin silleen periaatteessa ite päättää ketä kavereit mä nään ja millon mä tuun kotii, mut olen alaikäinen.”

”Mä en tiä kun mä oon pystynyt vaikuttaa aika mones sillai. Vaikka en saa päättää kaikist asioista ni saan niihin aika paljon vaikuttaa sillee. En mä voi esim päättää et oon enemmän kotona, mut mun mielipide huomioidaan ja pyritään toteuttaa jos se vaan on mahdollista.”

”Kotilomat koska aina en oo valmis.”

Haastatteluissa kysyttiin missä asioissa nuoret saavat itse tehdä päätökset sekä onko asioita, joissa he eivät halua tehdä päätöksiä. Yksi nuorista kertoi, että hän saa itse päättää mitä vaatteita hän pukee, kuinka paljon hän käyttää rahaa, kuinka paljon hän syö, milloin hän käy suihkussa, milloin vaatteet pestään, miten hän pitää huolta hygieniastaan ja milloin haluaa olla yksin. Yksi nuorista kertoi saavansa vaikuttaa eri asioihin, mutta ei tiedä onko sellaisia asioita, jotka hän voi itse päättää kokonaan. Yksi nuorista sanoi, että hän saa päättää rahankäytöstään ja harrastuksista. Hän kertoi kokevansa, että riippuen tilanteesta, hän saa päättää kavereiden näkemisestä. Hän kokee, että kotilomille taivutellaan menemään, vaikka hän on itse päättänyt olla menemättä.

” Mitä vaatteita mä puen, kuin paljon rahaa mä käytän, kuin paljon mä syön, millon mä käyn suihkussa ja hygieniasta mä saan ite päättää ja et on puhtait vaatteit ja tollasta. Ja et haluunks mä olla yksin, kun pitää olla sitä yksityisyyttäki.”

”Nosiis mä voin vaikuttaa siihen mitä päätetään mutten tiää onko sellasia asioita jotka voin ite kokonaan päättää.”

”Rahankäyttö. Kavereiden näkeminen, mut seki riippuu tilanteesta. Kotilomille taivutellaan vaikka oon päättäny etten mee. Harrastukset saan päättää itse.”

Yksi nuorista kertoi, ettei hän halua tehdä päätöksiä ruoan ostamisesta. Kahden nuoren mielestä ei ole olemassa sellaista asiaa, josta he eivät haluaisi päättää.

”Must aikuisten vastuulle saa jäädä ruasta päättäminen ja ostaminen.”

” Ny on kyl paha sanoo. Ei munmielest oo sellasia.”

” Semmosta ei olekkaan.”

6.5 Kehittäminen

Haastatteluissa kysyttiin nuorten mielipidettä siihen, miten aikuiset voisivat ottaa nuorten ajatukset paremmin huomioon. Kaikki kolme nuorta olivat sitä mieltä, että he ovat ihan tyytyväisiä tämänhetkiseen tilanteeseen. Kaksi heistä sanoi kaiken menevän heidän mielestään hyvin ja osallisuuden toteutuvan tarpeeksi hyvin. Yksi heistä sanoi, että aikuiset voisivat kuunnella häntä enemmän. Yksi heistä myös toivoi, että aikuiset voisivat yrittää ymmärtää häntä paremmin. Hän ei osannut kertoa millä tavalla se onnistuisi.

”En halua että aikuiset ottavat mua enemmän huomioon. Mut niinku kuuntelee enemmän mua.”

”No en mää tiä. Kaikki menee ihan hyvin nytkin.”

”Kyl mun osallisuus aika hyvin toteutuu niin emmä tiää onko mitään sellasta.”

”Vois koittaa ymmärtää mua paremmin, en tiää kyl miten.”

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

7.1 Tutkimuksen luotettavuuden ja eettisyyden pohdinta

Ei ole olemassa yksiselitteistä menetelmää, jolla voitaisiin arvioida laadullisen tutkimuksen luotettavuutta, kun taas kvantitatiivisen tutkimuksen luotettavuuteen on vaikiintunut arviointikriteeristö. (Kananen 2014, 145.)

Olen työskennellyt määräaikaisia aikoja yksikössä, johon opinnäytetyöni tein. Tämän vuoksi minulla oli jo entuudestaan rakentunut luottamussuhde haastateltaviin nuoriin sekä tunsin yksikön käytännöt. Tämä saattoi mahdollisesti vaikuttaa nuorten vastauksiin, joko lisäten tai vähentäen niiden avoimuutta.

Mielestäni tutkimuksen eettisyyden kannalta oli tärkeää, että nuoret saivat kertoa itse omista kokemuksistaan vapaaehtoisesti. Heille kerrottiin, että heillä on oikeus perääntyä tutkimuksesta, jos he haluavat. Haastateltavat saivat päättää missä haastattelut pidetään ja jokainen valitsi oman henkilökohtaisen huoneensa.

7.2 Tulosten pohdinta

Sain vastaukset tutkimuskysymyksiini haastattelumateriaalien avulla. Nuoret saivat kertoa haastatteluissa kokemuksistaan osallisuuden toteutumisesta asiakassuunnitelmaneuvoittelussa sekä ajatuksistaan, miten heidän mielestään osallisuutta voitaisiin kehittää. Sain hyviä vastauksia siitä, miten nuoret kokevat, että heidän mielipiteensä otetaan huomioon eri asiayhteyksissä, miten helpoksi he kokevat mielipiteiden kertomisen, miten he saavat vaikuttaa itseään koskeviin asioihin tai mistä asioista he saavat päättää omassa elämässään.

Tulosten perusteella voi todeta, että nuoret kokevat heidän osallisuutensa toteutuvan pääsääntöisesti hyvin asiakassuunnitelmaneuvoittelussa. Tuloksista käy ilmi, että jokaisen kokemukset osallisuuden toteutumisesta ovat yksilöllisiä eikä niitä voida yleistää. Tuloksista käy ilmi, että asiakassuunnitelmaneuvoittelu herättää nuorissa erilaisia

ajatuksia ja tunteita. Tulkitsen, että jollekin nuorelle voi olla todella vaikeaa olla läsnä tilanteessa, jossa omista asioista keskustellaan monen eri ihmisen kuullen ja toiselle nuorelle se voi olla helppoa. Tulosten perusteella asiaan vaikuttaa se, millä tavoin aikuiset reagoivat, kun saavat kuulla nuoren asioista. On myös yksilöllistä, miten tärkeänä nuori kokee asiakassuunnitteluneuvottelun, sillä yksi kokee sen tärkeäksi ja toinen täysin turhaksi. Tulosten perusteella voidaan tulkita, että osallisuus ei ole nuorille ennestään kovin tuttu aihe, vaikka osa oli käsitteen kuullut ennen haastattelua. Tulkitsen, että mielipiteiden kertominen aikuisille on nuorten mielestä enimmäkseen helppoa, mutta kouluun liittyvät mielipiteet voi olla vaikeampi sanoa ääneen.

Tulosten perusteella voidaan todeta, että nuoret kokevat, että heidän mielipiteensä otetaan huomioon asiakassuunnitteluneuvotteluissa vaihtelevasti ja joskus nuorelle voi jäädä tunne, ettei mielipiteitä oikeasti otettu huomioon. Tulosten perusteella teen johtopäätöksen, että kaksi nuorista kokee, ettei heidän mielestään ole sellaisia tilanteita, joissa mielipiteet sivuutetaan täysin. Tulkitsen nuorten olevan pääsääntöisesti tyytyväisiä siihen, miten heidän mielipiteensä otetaan huomioon.

Tulkitsen tulosten perusteella, että asiakassuunnitteluneuvotteluun kirjattavista asioista kotilomat ovat nuorille yksi tärkeimmistä asioista, johon he haluavat vaikuttaa. Nuoret kokevat saavansa tarpeeksi mahdollisuuksia vaikuttaa niihin ja heidän toiveensa pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan, mutta on myös kokemuksia, joissa nuori on halunnut vaikuttaa kotilomaan ja sitä ei ole otettu huomioon. Tuloksista tuli ilmi, että on ollut tilanteita, joissa nuori kokee, ettei hän ole saanut vaikuttaa palaveriin ja niiden ajankohtiin. Tulosten perusteella nuoret haluaisivat enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa kavereiden näkemiseen, kotiintuloaikoihin sekä koulupäiviin.

Tuloksiin viitaten tulkitsen, että nuoret kokevat saavansa vaikuttaa moniin heitä koskeviin asioihin, vaikka eivät saisikaan tehdä asian suhteen lopullista päätöstä. Tulkitsen, että nuoret kokevat tärkeäksi sen, että saavat vaikuttaa asioihinsa, sillä heidän mielestään ei ole asioita mistä he eivät halua tehdä päätöksiä, ellei kyseessä ole jokin aikuisten vastuulla oleva asia. Tulosten perusteella nuoret kokevat saavansa tehdä itse päätöksiä joissakin omissa asioissaan ja ovat siihen tyytyväisiä.

Tuloksiin viitaten ajattelen, että nuorten on vaikea pohtia asioita, joilla osallisuutta voidaan kehittää. Tulosten perusteella tulkitseen nuorten toivovan, että aikuiset kuuntelevat ja yrittävät ymmärtää heitä paremmin. Ajattelen, että yksikössä on huomioitu nuorten osallisuus, sillä nuoret kertoivat saavansa ainakin vaikuttaa moneen eri asiaan, jotka liittyvät heidän tulevaisuuteensa eikä heillä ollut juurikaan kokemuksia siitä, että heidän mielipiteitään ei olisi huomioitu lainkaan.

7.3 Tutkimusprosessi

Tein opinnäytetyötäni varten tutkimussuunnitelman keväällä 2019. Jouduin tarkentamaan laatimiani tutkimuskysymyksiä tutkimuksen edetessä, sillä ymmärrykseni tutkittavasta aiheesta sekä tutkimuksen tekemisestä kasvoi. Jorma Kanasen mukaan tutkimussuunnitelma muuttuu usein laadullisen tutkimuksen edetessä (Kananen 2014, 46). Asetin opinnäytetyölleni tavoiteajan, jonka puitteissa ajattelin saavani tutkimuksen valmiiksi. Tutkimuksen tavoiteltu valmistumisaika olisi ollut joulukuussa 2019, mutta tutkimus ei valmistunut ajallaan. Suunnitelmaa tehdessäni en osannut ajatella, miten paljon aikaa esimerkiksi haastattelulupien hankkimiseen voi mennä ja miten asiat eivät mene aina siten kuin on itse etukäteen ajatellut.

Mielestäni onnistuin hyvin etsimään ja kasaamaan tietoa tutkimuksen teoreettista osuutta varten. Huomasin, että osallisuus on todella laaja aihe sekä monimerkityksinen käsite ja tämä toi lisähaastetta teorian tiedon etsimisen suhteen. Tilannetta onneksi helpotti se, että olin valmiiksi rajannut aiheen siten, että tutkin nuorten kokemuksia osallisuuden toteutumisesta asiakassuunnitelman neuvotteluissa. Välillä kesken tutkimuksen tekemisen minulle tuli ajatus, että olenkohan rajannut aihetta liikaa, ettei tutkimus jää liian suppeaksi. Olen kuitenkin tyytyväinen aiheen rajaukseen. Kirjoittaminen tuntui välillä vaikealta ja työläältä, sillä käytin teoriaosuudessa lähteenä jonkin verran eri lakeja ja niiden referointi on hankalaa.

Mielestäni onnistuin hyvin laatimaan temahaastattelurungon. Huomasin ensimmäisen haastattelun jälkeen, että mukana oli kysymys, joka ei liittynyt tutkimuskysymyksiin. Jätin kysymyksen pois kokonaan huomattuani asian. Kysymys, jonka jätin pois

meni näin: ”millä tavalla ajattelet mielipiteidesi eroavan omasta tilanteestasi aikuisten mielipiteisiin verrattuna?”.

Haastattelutilanteet sujuivat hyvin, mutta ymmärsin haastatteluita litteroidessani, että minun olisi pitänyt esittää haastattelutilanteissa enemmän tarkentavia kysymyksiä, jotta olisin saanut enemmän tietoa nuorten kokemuksista. Jälkeenpäin ajateltuna, olisi ollut kannattavaa kysyä jokaisen vastauksen jälkeen ”miksi” kysymys, niin olisin saanut enemmän syvyyttä vastauksiin. Koin haastattelutilanteet jokseenkin hankaliksi nuorten haastavien elämäntilanteiden takia. Haastattelut jännittivät minua, vaikka haastateltavat olivat minulle ennestään tuttuja. Tarkemmin ajateltuna se voi olla myös syynä asiaan, sillä jos olisin haastatellut henkilöitä, joista minulla ei ole mitään ennakkokäsitystä, niin en olisi välttämättä osannut luoda mielessäni erilaisia mielikuvia siitä, miten haastattelu onnistuu. Haastattelutilanteet tukivat nuorten osallisuutta, sillä he saivat vapaasti kertoa kokemuksistaan ilman, että kukaan otti niihin kantaa. Pyrin haastattelutilanteissa kiinnittämään huomiota turvallisen ja hyväksyvän ilmapiirin luomiseen, jotta nuoren on helpompi kertoa kokemuksistaan avoimesti. Toin haastattelutilanteessa esille, ettei mihinkään ole pakko vastata ja jos tilanne alkaa tuntua ikävältä, voimme siirtyä seuraavaan teemaan. Haastateltavat saivat päättää missä haastattelut pidetään, ja jokainen valitsi oman henkilökohtaisen huoneensa.

Aloittaessani tutkimusta, jo pelkkä aiheen valinta tuntui mielestäni vaikealta. Nyt jälkeenpäin ymmärrän, etten luottanut omaan ideoihini, vaan olisin halunnut työskenteleä parin, jonka kanssa olisin voinut pohtia esille nousseita ideoita eri näkökulmista. Tutkimuksen tekeminen yksin tuntui alussa jopa pelottavalta, sillä minulla ei ollut aiempaa kokemusta opinnäytetyön tekemisestä eikä juuri lainkaan luottamusta omaan kykyihini. Tutkimus on valmistunut askel kerrallaan ja olen huomannut, miten omat haitalliset ajatuskuviot itsestä ovat vaikeuttaneet tutkimuksen tekemistä. Nyt olen tyytyväinen, että tein tutkimuksen yksin, sillä olen oppinut opinnäytetyön aiheen lisäksi luottamaan itseeni ja omaan kykyihini. Opinnäytetyötä tehdessäni opin etsimään tietoa eri lähteistä ja arvioimaan lähteitä kriittisesti. Opin myös paljon teoriatietoa osallisuudesta sekä ymmärryksen sen merkityksestä käytännössä on kasvanut. Opin kysymään asiakkailta monipuolisia kysymyksiä sekä pyytämään tarkentamaan vastauksia, jotta saan syvällisemmän käsityksen asiakkaan ajatuksista. Nämä taidot ovat todella hyödyllisiä sosionomin työssä eri toimintaympäristöissä.

7.4 Jatkotutkimukset ja tulosten hyödyntäminen

Mielestäni olisi kiinnostavaa lukea tutkimuksia, joissa on selvitetty lastensuojelun kentällä työskentelevien ohjaajien sekä sosiaalityöntekijöiden näkökulmaa lasten ja nuorten osallisuuden toteutumisesta asiakassuunnitelmaneuvoituissa. Myös lasten ja nuorten vanhempien näkökulmaa olisi hyvä tutkia aiheesta sekä tuoda esille heidän ajatuksiaan oman lapsensa osallisuuden tukemisesta. Näiden tietojen pohjalta voisi kehittää työtä sellaiseksi, että se palvelisi asiakasta mahdollisimman hyvin ja ottaisi huomioon monet eri näkökulmat osallisuuden toteutumisen kannalta. Mielestäni olisi myös hienoa lukea lisää tutkimuksia, joissa on selvitetty lastensuojelun työntekijöiden ajatuksia osallisuuden merkityksestä lasten ja nuorten kehitykseen.

Toivon, että lastensuojelulaitoksen työntekijät saavat lisää ymmärrystä nuorten osallisuuden toteutumisen kokemuksista tutkimuksen avulla ja hyödyntäisi tietoa asiakastyön kehittämisessä asiakaslähtöisemmäksi.

LÄHTEET

Araneva, M. 2016. Lapsen suojeleminen ja päätöksenteko. Käsikirja lapsen asioista päättävälle. Helsinki: Talentum pro.

Bardy, M. 2013. Lapsuus, aikuisuus ja yhteiskunta. Lastensuojelun ytimissä. 4 uud. p. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinninlaitos, 49–145.

Hakalehto, S. 2016. Johdatus lapsen oikeuksiin lastensuojelussa. Teoksessa: S. Hakalehto & V. Toivonen (toim.) Lapsen oikeudet lastensuojelussa. Helsinki: Kamari, 22–53.

Hotari, K-E, Oranen, M. & Pösö, T. 2013. Lapsen osallisuus ja ikäsensitiivinen lastensuojelu. Teoksessa: M. Bardy (toim.) Lastensuojelun ytimissä. 4 uud. p. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinninlaitos, 147–223.

Hurtig, J. 2006. Lasten tieto sosiaalityön haasteena. Teoksessa: Forsberg, H., Rintala-Koskinen, A. & Törrönen, M. (toim.) Lapset ja sosiaalityö: Kohtaamisia, menetelmiä ja tiedon uudelleenarviointia. Juva: PS-kustannus, 191–192.

Iivonen, E. 2011. Osallisuus ja lapsen etu. Lapsen oikeuksien yleissopimus. Teoksessa: S. Nurmi & K. Rantala (toim.) Näyn ja kuulun. Helsinki: Lasten Keskus Oy, 11–76.

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kangas, U. 2004. Lastensuojelu ja lapsen huolto. Teoksessa A. Hujala, A. Puonti & T. Saarnio (toim.) Lastensuojelu tänään. 2. uud. p. Helsinki: Tammi, 105–118.

Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 8.4.1983/361 muutoksineen.

Lamberg, M. 2018. Kohtaava dialogisuus ja osallistava lastensuojelutyö. Teoksessa J. Sudenlehti & I. Uusitalo (toim.) Tulevaisuuden lastensuojelu. Suomen psykologinen instituuttiyhdistys, 87–105.

Lastensuojelulaki 13.4.2007/417 muutoksineen.

Mannerheimin lastensuojeluliiton www-sivut. 2018. Viitattu 24.9.2020.
<https://www.mll.fi/>

Muukkonen, T. 2013. Lapsen kohtaamis- ja prosessisallisuus. Teoksessa M. Bardy (toim.) Lastensuojelun ytimissä. 4 uud. p. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinninlaitos, 167–170

Mäkelä, E. 2011. Osallisuus ja lapsen etu. Osallisuuden merkitys lapsen ja nuoren kehitykselle. Teoksessa S. Nurmi & K. Rantala (toim.) Näyn ja kuulun. Helsinki: Lasten Keskus Oy, 11–76.

Nivala, E. & Ryytänen, S. 2013. Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaalia. Sosiaalipedagoginen aikakauskirja, 13–14. Viitattu 28.10.2020. https://www3.uef.fi/documents/364780/1847612/Nivala_%26_Ryytänen%20Kohti_sosiaalipedagogista_osallisuuden_ideaalia.pdf/82a018a3-5f0a-4c44-8937-7fd4ac2a3879

Nuorisolaki 21.12.2016/1285.

Perustuslaki 11.06.1999/731 muutoksineen.

Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen www-sivut. 2019. Viitattu 23.10.2019.
<https://thl.fi/fi/>

Toivonen, V. & Pollari, K. 2018. Lapsen haastattelu – osa lapsen oikeutta osallistua. Teoksessa S. Hyvärinen & T. Pösö (toim.) Lasten haastattelu lastensuojelussa. Jyväskylä: PS-kustannus, 73–89.

Unicefin www-sivut. 2020. Viitattu 5.11.2020. <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/>

Valtion nuorisoneuvoston www-sivut. 2016. Viitattu 24.9.2020. <https://tietoanurista.fi/>

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uud. p. Jyväskylä: PS-kustannus.

LIITE 1

Teemahaastattelurunko

ASIAKASSUUNNITELMANEUVOTTELU

1. Mitä ajattelet asiakassuunnitelmasta ja neuvottelutilanteesta?

OSALLISUUS

2. Mitä osallisuus mielestäsi tarkoittaa?
3. Millä tavalla osallistut elämäsi suunnitteluun?

MIELIPITEET

4. Kuinka helppoa tai vaikeaa sinun on kertoa mielipiteesi asioista?
5. Miten mielipiteesi otetaan huomioon?
6. Missä asioissa mielipiteitäsi ei huomioida, jos sellaisia on?
7. Miten tärkeinä koet aikuisten pitävän mielipiteitäsi?

VAIKUTTAMINEN JA PÄÄTÖKSENTEKO

8. Missä itseäsi koskevissa asioissa saat itse tehdä päätökset?
9. Miten saat vaikuttaa asiakassuunnitelmaan kirjattaviin asioihin, kuten tavoitteisiin, kotilomiin, harrastuksiin, koulunkäyntiin ja muihin elämäsi liittyviin asioihin?
10. Missä asioissa toivoisit, että saisit enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa?
11. Onko asioita, joista et halua tehdä päätöksiä? Jos on niin mitä?

KEHITTÄMINEN

12. Millä tavalla aikuiset voisivat ottaa sinun ajatuksesi paremmin huomioon asiakassuunnitelmaneuvoituissa?

LIITE 2

Nuorten suostumuslomake

MUKAAN TUTKIMUKSEEN?

Heippa! Opiskelen sosionomiksi ja teen opinnäytetyötä Satakunnan ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyöni aiheena on tutkia sijaishuollossa asuvien nuorten osallisuuden toteutumista asiakassuunnitelmaneuvoituissa.

Tutkimukseen osallistuminen tarkoittaa haastatteluun osallistumista, jonka haastattelijana toimin minä. Haastattelun kysymykset koskevat ainoastaan opinnäytetyöni aiheita. Nauhoitan haastattelut äänitallenteeksi, jotta voin kirjoittaa ne puhtaaksi opinnäytetyöni raporttiin. Äänitteet ovat vain minun hallussani ja hävitän ne tutkimuksen valmistuttua. Opinnäytetyön raportissa en tule kertoa mitään tunnistetietoja (ikä, nimi, sukupuoli, asuinpaikka, jne.) haastatteluun osallistuneista nuorista.

Nuorten kokemusten avulla saadaan arvokasta tietoa aiheesta. Tutkimustulosten avulla on tarkoitus kehittää ohjaajien työtä, jotta nuorten osallisuus toteutuisi mahdollisimman hyvin.

Suostun osallistumaan haastatteluun.

Paikka, aika ja osallistujan allekirjoitus

Terveisin:

Jolanda Takkinen

LIITE 3

Vanhempien suostumuslomake

Hei!

Olen sosionomiopiskelija ja opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa. Teen opinnäytetyötä ja aiheenani on tutkia nuorten kokemuksia osallisuuden toteutumisesta asiakassuunnitelmaneevotteluissa. Tarkoitukseni on kerätä tietoa suoraan nuorilta itseltään haastattelun muodossa.

Pyydän lupaa lapsenne _____ haastatteluun. En tule mainitsemaan opinnäytetyössäni haastateltavien nimiä, ikää, sukupuolta tai muita tunnistetietoja. Kerron raportissa ainoastaan yksityisestä lastensuojelulaitoksesta, joten lasten asuinpaikka säilyy täysin salassa. Haastattelun kysymykset koskevat ainoastaan opinnäytetyöni aihetta.

Otattehan yhteyttä minuun, mikäli teille tulee jotain kysyttävää aiheesta.

Ystävällisin terveisin,

Jolanda Takkinen

puh. 040XXXXXXX

jolanda.takkinen@student.samk.fi

Paikka ja aika

Huoltajan allekirjoitus ja nimenselvennys

LIITE 4

Sosiaalityöntekijän suostumuslomake

Hei!

Olen sosionomiopiskelija ja opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa. Teen opinnäytetyötä ja aiheenani on tutkia nuorten kokemuksia osallisuuden toteutumisesta asiakassuunnitelmaneevotteluissa. Tarkoitukseni on kerätä tietoa suoraan nuorilta itseltään haastattelun muodossa.

Pyydän lupaa asiakaslapsenne _____ haastatteluun. En tule mainitsemaan opinnäytetyössäni haastateltavien nimiä, ikää, sukupuolta tai muita tunnistetietoja. Kerron raportissa ainoastaan yksityisestä lastensuojelulaitoksesta, joten lasten asuinpaikka säilyy täysin salassa. Haastattelun kysymykset koskevat ainoastaan opinnäytetyöni aihetta.

Otattehan yhteyttä minuun, mikäli teille tulee jotain kysyttävää aiheesta.

Ystävällisin terveisin,

Jolanda Takkinen

puh. 040XXXXXXX

jolanda.takkinen@student.samk.fi

Paikka ja aika

Sosiaalityöntekijän allekirjoitus ja nimenselvennys
